

YLEISÖN
PYYNNÖSTÄ:
KIELIASIAAJA VÄHÄN MUUTAKIN

Abikurssi 2023
Sallamaari Kyllönen

Aiheita

- Kielenhuoltoa
 - Yhdyssanat
 - Pilkut
 - Sanajärjestys
- Tekstinhuoltoa
 - Sidostekeinot: Päälauseen ja sivulauseen yhdistäminen
 - Otsikointi

Yhdyssanat

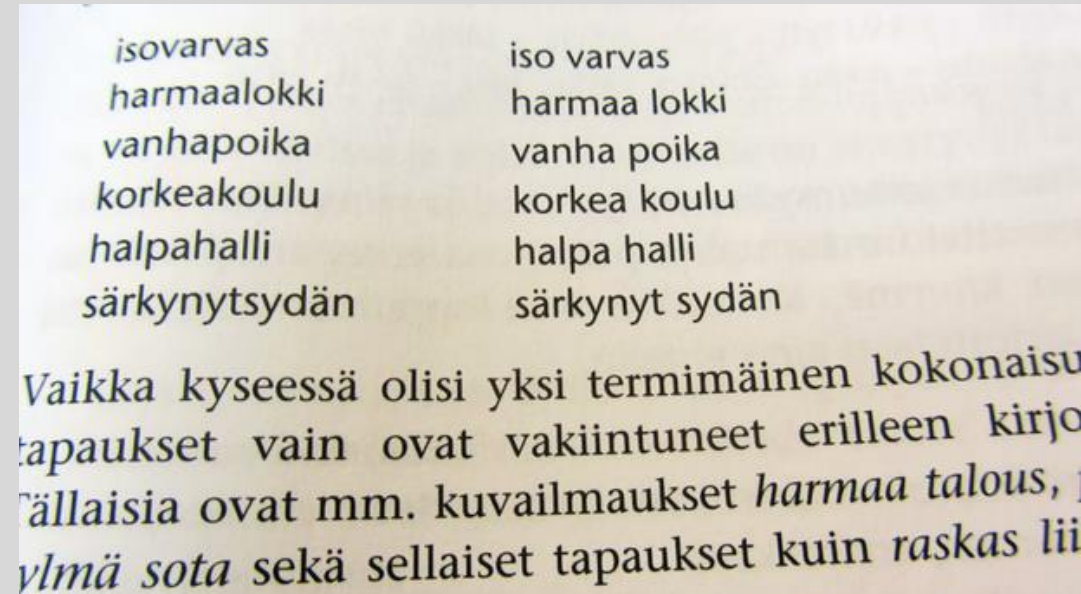
Nyrkkisääntö: **MÄÄRITEOSA** kuvailee **PERUSOSAA**

1) Substantiivi+substantiivi

sähköasentaja

sisustus suunnittelija

lukiolaiskannettava

2) Määriteosa ei voi esiintyä yksinään: *alushousut, päällystakki*

3) Useimmat -inen-loppuiset adjektiivit:

punatukkainen, hauskannäköinen, pienikokoinen, jokavuotinen

4) nen-loppuinen sana +substantiivi:

korealaisauto, suomalaiskoulu (vs. korealainen auto, suomalainen koulu)

Yhdyssanat: nyrkkisääntö!

Yhdyssanat ovat usein joko adjektiiveja tai substantiiveja. Niiden olomuotoon vaikuttaa verbi.

= > Yhdyssana esiintyy usein lauseessa taipuneena. Perusmuodossa se on lähinnä vain olla-verbin sisältävässä lauseessa.

== => Jos lauseessasi on yksinäisiä perusmuotoisia substantiiveja, siellä saattaa olla yhdyssanavirhe!

- *Elokuussa muutin opiskelija asuntoon.*
- *Ostin sinne huone kalu kaupasta kirja hyllyn ja yö pöydän.*
- *Asuntoni on kimppa kämppä.*

Pilkut yleistäen ja yksinkertaistaen

Lauseessa on yksi pääverbi, jonka ympärillä muut lauseenjäsenet pyörivät kuin planeetat.

Pilkku tulee päälauseen ja sivulauseen väliin alistuskonjuktin tai relatiivipronominin kanssa.

Näiden sanojen eteen pilkku:

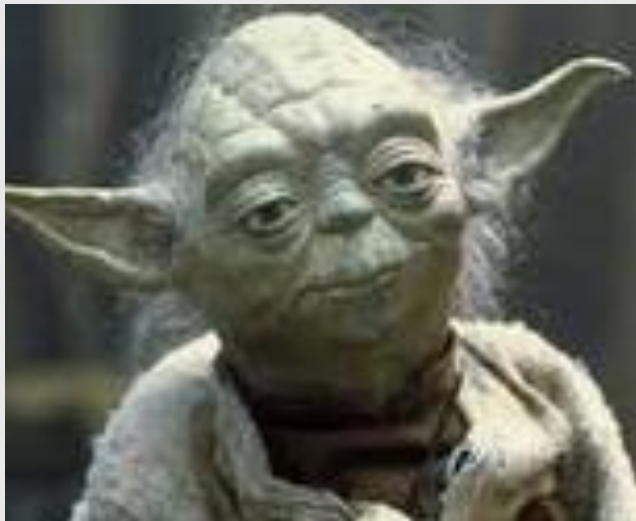
- että, jotta, koska, kun, kunnes, jos, mikäli, vaikka, joten, kuten, kuin + mutta, vaan
- Joka, mikä ja näiden taivutetut muodot

Pilkkua ei käytetä rinnastuskonjuktin kanssa (yhdistää kaksi tasa-arvoista lausetta)

Näiden eteen ei pilkkua

- ja, sekä, sekä-että, -kä, eli, tai, vai, vaan, sillä + mutta, vaan

Sanajärjestys

- Suora sanajärjestys

- subjekti - verbi - objekti

Monet lukiolaiset aloittavat uuden kielen opiskelun.

- Vapaa sanajärjestys

- Tärkein tai olennaisin asia ensimmäisenä
- Aihe ja mitä siitä kerrotaan.
- Sanajärjestyksen muuttaminen voi muuttaa myös merkitystä.
- Sanajärjestyksen muuttaminen voi tehdä lauseesta vanhahtavantai runollisen.

Uutta kieltä opiskelevat monet lukiolaiset.

Opiskelevatko lukiolaiset uutta kieltä?

Uutta kieltä lukiolaiset opiskelevat.

Tekstinhuolto: sidosteisuus

- **Sidosteisuus on sitä, että tekstisi etenee loogisesti ja siinä on selkeä rakenne.**
 1. Aloitus
 2. Käsittelykappaleet
 3. Lopetus
- Sidosteisuutta lisää
 - **Konjunktoiden ja ns. pikkusanojen käyttö**
 - **Pronominien tämä, tuo, se käyttäminen**
 - **Vertailu**
 - **Synonyymien käyttö**
 - **Sanastollinen yhtenäisyys** (ylä- ja alakäsitteet, tyylissä pysyminen)
 - **Kirjoittajan asennoitumista täsmentävät ilmaukset** lisäävät sidosteisuutta, esimerkiksi *on selvää, totta on että, itse asiassa, nimenomaan, selvästikin.*

Otsikointi

Otsikko sopii tekstin tyyliin (asiatyyli, humoristinen, pohtiva...) ja antaa lukijalle käsityksen tekstin sisällöstä.

- Lyhyt vai pitkä?
- Voiko olla kysymys?
- Tiivistää tekstin ydinajatuksen
- Intertekstuaalinen
- Sitaatti
- <https://www.pelit.fi/category/artikkelit/>

AJATUKSIA?
HUOLIA?
IDEOITA?

